

תיאורי מקרה וסטטיסטיקה

ומה בגיליון הפעם:

תאור המקרה של ליאת רייבמן ועמיתיה עוסק בטיפול נשימתי בתינוקת פגה בטיפול נמרץ: יישום טכניקה ייחודית (**Saline lavage**) בשילוב עם פיזיותרפיה נשימתית סטנדרטית, הביא לתוצאות דרמטיות ביותר. מעניין לציין כי המקרה המתואר אירע במהלך תקופת התנסות קלינית של שניים מהמחברים. התוצאות הדרמטיות של הטיפול בפגה גירו אותם לבדוק את הנושא בספרות הבינלאומית. הם מצאו כי בדי"כ הטכניקה משמשת לאבחון בלבד ואינה משולבת עם פיזיותרפיה נשימתית. התוצאות המוצגות במקרה זה צריכות לעורר בכל העוסקים בפיזיותרפיה נשימתית את הרצון לבחון קלינית ומחקרית את השפעת השילוב בין **Saline lavage** ופיזיותרפיה נשימתית. יתרה מכך, אין לי שפק, שכל אחד מאתנו חווה בקריירה המקצועית שלו מקרים מיוחדים אשר כולנו יכולים ללמוד מהם. הדרך לקידום הידע והמדע מתחילה בדרך כלל במקרה הבודד. שתפו אותנו בהם.

אלון קלרון ועמיתיו מציגים במאמרם השפעת תוכנית שיקום אינטנסיבית בת שלושה שבועות על מדדי הליכה בחולי טרשת נפוצה. המחקר הוא מחקר רטרוספקטיבי, כלומר הפרטים לגבי הטיפול ותוצאותיו נתקבלו ממאגר המידע הממוחשב של המרכז בו נערכה הפעילות. בדרך כלל אנו מעדיפים לבצע מחקר פרוספקטיבי שכל מהלכיו תוכננו מראש ואמינותו גבוהה יותר. אך לא תמיד יש בידנו לתכנן ולבצע מחקר פרוספקטיבי מעמיק (בין השאר בגלל העלות הגבוהה שלו). מחקר זה מדגים יפה כי אם נשכיל לתעד את מהלך הטיפול ותוצאותיו, באופן שיטתי ורוטיני, תוך שימוש בכלי הערכה תקפים ומהימנים, הרי לתוצאות הקליניות תהיה גם תרומה רחבה יותר לקידום הידע.

למאמר של רוזנפלד ועמיתיו קל לכולנו להתחבר, כי בנו ובכאבנו הוא עוסק! מתברר, והדברים אינם בבחינת הפתעה מלאה, כי העבודה הפיזית בה אנו עוסקים תובעת מאתנו לעתים קרובות מחיר, המתבטא בבעיות שלד-שרירי. המחקר מציג את שכחות וחומרת הסימפטומים המאפיינים פיזיותרפיסטים העובדים במכונים ובמרכזי שיקום, ומתאר את גורמי הסיכון ואסטרטגיות המניעה המשמשים אותם. חלק חשוב בטיפול שאנו מציעים היום למטופלים מתבסס על מניעה. כדאי שנהיה נאה דורש ונאה מקיים!

ביחס למאמרו של אלון רבין אני צופה לביקורת משני כיוונים. יודעי דבר, יאמרו שזה "שיעור סטטיסטיקה למשוררים". ואכן הוא בעיקרו תיאורי ואינו כולל שיטות חישוב מפורטות. מנגד, אני צופה כי רבים יותר יאמרו, "סטטיסטיקה זה לא בשבילי". (המשך טיעון זה כולל: זה משעמם, זה לא מעשי, זה לא שייך וכדומה). אך בין אם נרצה ובין אם לאו, כפי שטוען אלון, במהלך עבודתנו אנו נדרשים לקבל החלטות בעלות אופי אבחנתי. הבנת משמעות מדדים סטטיסטיים חיונית לפיזיותרפיסט על מנת לבחור בבדיקות המתאימות להערכת המטופל ולפרש את תוצאותיהן. המאמר מלווה בתיאורי מקרה, הממחישים בצורה יפה את העקרונות הבסיסיים החיוניים להבנת התהליך האבחנתי. הצעתי היא, אל תתנו לנושא להרתיע אתכם, למדו את המאמר בקבוצות, למדו אותו במנות קטנות, למדו אותו מספר פעמים. בסופו של התהליך תהיו נשכרים.

קריאה מהנה.

בברכה,
יוכבד (יוכי) לויפר
עורכת ראשית

קוראים יקרים,

שנה חלפה מאז לקחנו על עצמנו, חברי המערכת הנוכחיים, את עריכת כתב העת ואנו שמחים לדווח כי היעדים הראשונים אשר התוונו בתחילת דרכנו הושגו:

- ✓ הוצאה לאור של שלושה גיליונות בשנה במועדים קבועים (אפריל, אוגוסט, דצמבר).
- ✓ קבלת מאמרים לפרסום לאחר תהליך סקירת עמיתים אנונימית (ראו תודתנו לחברים אשר תרמו לתהליך זה, עמ' 7).
- ✓ תהליך הגשת המאמרים ומעקב אחריהם מתבצע באמצעות דוא"ל.
- ✓ צרוף כתב העת למאגר המידע CINHAL.

הישגים אלו הם תמונת ראי של העשייה רבת הפנים אשר מאפיינת את מקצוע הפיזיותרפיה בארץ. די בכניסה לאתר העמותה והמחקרית הענפה המאפיינת את המקצוע בארץ. פעילות זו כוללת קיום קורסים וסדנאות ברמה בינלאומית במגוון תחומים, הצגת עבודות מחקר של פיזיותרפיסטים מישראל בכנסים לאומיים ובינלאומיים, "שבוע הפיזיותרפיה" ברחבי הארץ, ועוד.

ואם בטפיחה על השכם עסקינן, הרי נראה שאנו זוכים (והצניקנים יאמרו - הגיע הזמן) גם בהכרה במקצועיות שלנו מעמיתים מחוץ למקצוע הפיזיותרפיה (כגון הרופאים). ד"ר אבי פנסקי, עורך מאמרי המערכת במדור האורתופדיה של ערוץ החדשות הרפואיות בישראל, הציג החודש סיכום מאמר העוסק בהמלצות טיפול לשיקום בעיות במפרק הפטילופימוראלי.

(<http://www.e-med.co.il/emed/new/usersite/SitePages/11.asp>) בסיום הצגת הדברים כתב ד"ר פנסקי: "מטרת הסקירה הנ"ל אינה להפוך את הרופאים למומחים בשיקום הפטילופימוראלי או להחכים את הפיזיותרפיסטים בפעולות שהם לחם חוקם. הכוונה היא להמחיש ולהדגים כי גם הטיפול השיקומי מורכב, דורש ידע ניסיון ומומחיות... ובכן כפי שאין אנו הרופאים מצפים מהקולגות הפיזיותרפיסטים להחליף ברכיים או לבצע ארטרוסקופיות במטופליהם, אין זה מתפקידנו, וגם אין אנו בקיאים ברזי הטיפול השיקומי כמו הפיזיותרפיסטים. מה שרצוי מאד הוא להעמיק את הקשר בין שני הענפים הנ"ל".

כתב העת המקצועי שלנו, הוא אמצעי חשוב להפצת הידע כמו גם לקידום הקשר בין שני הענפים.

האם אנו, חברי המערכת, שבעי רצון מההישגים שלנו השנה? בהחלט! האם יש עוד מה לעשות? כן והרבה!

סקירה פשוטה של מגוון המחקרים המוצגים על ידי קהיליית הפיזיותרפיסטים בכנסים השונים, מראה כי מרבית העבודה המחקרית הנעשית בארץ על ידי פיזיותרפיסטים לא מגיעה לדפוס. אכן, קל יותר להכין מצגת בת 15 דקות ולהציגה בכנס מאשר לכתוב מאמר מנומק ברמה נאותה. אך, יש לזכור כי הדרך הנכונה והיעילה לשתף את כל ציבור הפיזיותרפיסטים בפירות המחקר ולקדם את המקצוע היא בהעלאת הדברים על הכתב. כאשר נגיע למצב שבו מספר גדול יותר של מאמרים איכותיים יוגשו לכתב העת, נוכל להגביר את קצב ההוצאה לאור של כתב העת לארבע פעמים בשנה.